

Γεωγραφικές Ενδείξεις

Νομικό καθεστώς

Το 1992 με τον Κανονισμό 2081/92 η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε για πρώτη φορά το καθεστώς, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων (ΓΕ) και των ονομασιών προέλευσης (ΠΟΠ) των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων και με τον Κανονισμό 2082/92 το καθεστώς, για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Το 2006 με στόχο τη βελτίωση του συστήματος, οι παραπάνω κανονισμοί αντικαταστάθηκαν από τους 510/06 και 509/06 αντίστοιχα, χωρίς ωστόσο να μεταβληθεί το πεδίο εφαρμογής τους και η σκοπιμότητά τους.

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 «για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» έχουν συγχωνευτεί σε ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο οι ανωτέρω κανονισμοί (Κανονισμοί 509/2006 και 510/2006). Παράλληλα στον εν λόγω κανονισμό έχουν προστεθεί και άλλα σχήματα ποιότητας όπως οι προαιρετικές ενδείξεις «Προϊόν ορεινής παραγωγής», «Προϊόν νησιωτικής γεωργίας» κ.λ.π.

Ως Γεωγραφική Ένδειξη νοείται η ονομασία που ταυτοποιεί ένα προϊόν: α) το οποίο κατάγεται από συγκεκριμένο τόπο, περιοχή ή χώρα, β) του οποίου ένα συγκεκριμένο ποιοτικό χαρακτηριστικό, η φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό μπορεί να αποδοθεί κυρίως στη γεωγραφική του προέλευση και γ) του οποίου ένα τουλάχιστον από τα στάδια της παραγωγής εκτελείται εντός της οριοθετημένης γεωγραφικής περιοχής.

Ως Ονομασία Προέλευσης νοείται η ονομασία που ταυτοποιεί ένα προϊόν: α) το οποίο κατάγεται από συγκεκριμένο τόπο, περιοχή ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, χώρα, β) του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο ιδιαίτερο γεωγραφικό περιβάλλον που συμπεριλαμβάνει τους εγγενείς φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες και γ) του οποίου όλα τα στάδια της παραγωγής εκτελούνται εντός της οριοθετημένης γεωγραφικής περιοχής.

Γιατί είναι σημαντική η προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων;

- Η προστασία των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων της αποτελεί για τη χώρα μας αλλά και για ολόκληρη την ΕΕ ιδιαίτερα σημαντική πτυχή, τόσο όσον αφορά στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), όσο και διμερώς. Αυτό οφείλεται στο ότι η παραγωγή, η παρασκευή και η διανομή των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων διαδραματίζουν αξιοσημείωτο ρόλο στην οικονομία της ΕΕ. Εξάλλου, η προώθηση προϊόντων που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό

πλεονέκτημα για την αγροτική οικονομία, ιδίως στις μειονεκτικές ή στις απομακρυσμένες περιοχές, εξασφαλίζοντας αφενός τη βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος και, αφετέρου, τη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις περιοχές αυτές. Επιπροσθέτως, τα ανωτέρω προϊόντα διαθέτουν ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία τα καθιστούν ιδιαίτερος δημοφιλή και ανταγωνιστικά, με αποτέλεσμα να έχουν αυξηθεί εντυπωσιακά οι περιπτώσεις παραποίησης και πειρατείας.

- Σύμφωνα με μελέτη της Ε. Επιτροπής (2012) το 60% των πωλήσεων των Γεωγραφικών Ενδείξεων (ΠΟΠ/ΠΓΕ) πραγματοποιήθηκε στη χώρα προέλευσης, 20% σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και ένα επιπλέον 20% αφορά εξαγωγές σε τρίτες χώρες. Γενικά η αξία σε πωλήσεις των ευρωπαϊκών Γεωγραφικών Ενδείξεων (τροφίμων και αγροτικών προϊόντων, οίνων και οινοπνευματωδών) ανέρχεται σε 54,3 δις ευρώ (έτος αναφοράς: 2010), ενώ σε επίπεδο εξωκοινοτικού εμπορίου αντιστοιχεί σε 11,5 δις ευρώ (εκ των οποίων 30% είχαν προορισμό τις ΗΠΑ, 7% την Ελβετία, 7% τη Σιγκαπούρη και από 6% για Καναδά, Κίνα, Ιαπωνία και Χονγκ Κόνγκ). Τα εν λόγω στοιχεία καταδεικνύουν τη σπουδαιότητα των Γεωγραφικών Ενδείξεων για την ευρωπαϊκή οικονομία, για τις τοπικές κοινωνίες αλλά και την ενίσχυση της απασχόλησης. Υπολογίζεται δε (ΟΗΙΜ 2013), ότι η συνεισφορά των επιχειρήσεων εντάσεως εργασίας που σχετίζονται με τις Γεωγραφικές Ενδείξεις στην απασχόληση ανέρχεται στο 0.2% (374.345 απασχολούμενοι) του συνόλου της απασχόλησης σε επίπεδο ΕΕ.

Εμπορική Πολιτική ΕΕ και Γεωγραφικές Ενδείξεις

Η ΕΕ στηρίζει την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων σε διεθνές επίπεδο λόγω της αύξησης του αριθμού των παραβιάσεων σε ολόκληρο τον κόσμο να με στόχο να βοηθηθούν οι παραγωγοί γεωργικών προϊόντων και τροφίμων να γνωστοποιούν τα χαρακτηριστικά προϊόντος και τα στοιχεία της γεωργικής παραγωγής των εν λόγω προϊόντων και τροφίμων σε αγοραστές και καταναλωτές.

Η προστασία των ΠΟΠ/ΠΓΕ ΕΕ σε τρίτες χώρες - εφόσον δεν υπάρχει ακόμα πολυμερής συμφωνία προστασίας αυτών στον ΠΟΕ – επιτυγχάνεται μέσω διμερών Εμπορικών Συμφωνιών της ΕΕ. Καταρχήν η ΕΕ έχει υπογράψει διμερείς Συμφωνίες για προστασία μόνο για τους οίνους και τα οινοπνευματώδη ποτά με ΗΠΑ, Αυστραλία, Καναδά, Ν. Αφρική, Χιλή, Μεξικό, Κροατία, FYROM και Αλβανία. Επιπρόσθετα, έχει υπογράψει μικρό αριθμό διμερών Συμφωνιών προστασίας των ΠΟΠ/ΠΓΕ, οι οποίες εφαρμόζονται κατ' ουσία, με την Ελβετία (από 20/12/2011), τη Σερβία (από 1/2/2010), τη Βοσνία Ερζεγοβίνη (από 1/6/2008) και το Μαυροβούνιο (από 1/5/2010). Η Συμφωνία με την Ελβετία είναι μάλιστα αρκετά

φιλόδοξη καθότι προστατεύει όλες τις ΠΟΠ/ΠΓΕ της ΕΕ, όπως, επίσης και οι Συμφωνίες με τις ανωτέρω χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, όπου όμως, καθίσταται δύσκολη η εφαρμογή τους, λόγω πολιτικής και οικονομικής κατάστασης στην περιοχή.

Ο ρόλος του Τμήματος Πνευματικών Δικαιωμάτων στον Τομέα Εμπορίου και Διευκόλυνσης του Εμπορίου στα θέματα των Γεωγραφικών Ενδείξεων

Το Τμήμα Πνευματικών Δικαιωμάτων στον Τομέα Εμπορίου και Διευκόλυνσης του Εμπορίου της Δ-νσης Πολιτικής Διεθνούς Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού:

- Παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις για τις Γεωγραφικές Ενδείξεις τόσο στο πλαίσιο της ΕΕ, όσο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (WTO – ΠΟΕ), του Οργανισμού για την Προστασία των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας (WIPO) και του ΟΟΣΑ (και του ΟΟΣΑ (OECD).
- Συντονίζει τα συναρμόδια υπουργεία, ενημερώνει τους εμπλεκόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών και συμμετέχει στην Επιτροπή Πολιτικής Εμπορίου της ΕΕ.
- Παρακολουθεί τις διαπραγματεύσεις που διενεργεί η Ε. Επιτροπή με τρίτες χώρες και παρεμβαίνει όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων.

Μάθετε περισσότερα σχετικά με τις Γεωγραφικές Ενδείξεις

- European Commission and Geographical Indications <http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/intellectual-property/geographical-indications/>
- World Trade Organization and Geographical Indications https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/gi_background_e.htm
- World Intellectual Property Organization and Geographical Indications http://www.wipo.int/geo_indications/en/
- Organization for an International Geographical Indications Network <http://www.origin-gi.com/>